

Sygn. akt I NSW 511/20

POSTANOWIENIE

Dnia 30 lipca 2020 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Mirosław Sadowski (przewodniczący)

SSN Paweł Księżak (sprawozdawca)

SSN Oktawian Nawrot

w sprawie z protestu wyborczego A. C.
przeciwko wyborowi Prezydenta Rzeczypospolitej
przy udziale Prokuratora Generalnego i Przewodniczącego Państwowej Komisji
Wyborczej
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw
Publicznych w dniu 30 lipca 2020 r.

**wyraża opinię, że zarzuty protestu są zasadne, lecz
stwierdzone naruszenia nie miały wpływu na wynik wyborów.**

UZASADNIENIE

Pismem z dnia 15 lipca 2020 r. (data nadania w polskiej placówce pocztowej operatora wyznaczonego) A. C. wniosła protest przeciwko wyborowi A.D. na Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej, wybranego w wyborach przeprowadzonych w dniu 28 czerwca 2020 r. (pierwsza tura) i 12 lipca 2020 r. (druga tura).

Wnosząca protest wskazała, że podstawą jego złożenia jest naruszenie przepisów dotyczących głosowania i ustalenia wyników głosowania. Wyjaśniła, że w dniu 28 czerwca 2020 r. wzięła udział w wyborach, głosując za pomocą zaświadczenia uprawniającego do głosowania, w obwodowej komisji wyborczej w K., gdzie członek komisji wydał jej kartę do głosowania na podstawie

prawidłowego co prawda zaświadczenia, uprawniającego jednakże do głosowania w drugiej turze wyborów prezydenckich (wnosząca protest pomyliła się i przestawiła niewłaściwe zaświadczenie). Wnosząca protest wskazała, że takie działanie członka komisji – który wydał jej kartę do głosowania na podstawie błędnego zaświadczenia – świadczy o braku wiedzy wymaganej do pełnienia powierzonych mu funkcji. Ponadto A. C. wskazała, że protokół głosowania, sporządzony przez obwodową komisję wyborczą w K., nie zawierał żadnych informacji o wskazanych nieprawidłowościach, polegających na przyjęciu niewłaściwego zaświadczenia. Wnosząca protest podniosła jednocześnie, że oddany przez nią głos powinien zostać uznany za nieważny, a tak się nie stało. Podkreśliła także, że zaistniała sytuacja spowodowała, iż została ona pozbawiona prawa i możliwości głosowania w drugiej turze wyborów prezydenckich w dniu 12 lipca 2020 r. – zostało jej bowiem odebrane zaświadczenie uprawniające do głosowania w wyborach w tym terminie.

W odpowiedzi Przewodniczący Państwowej Komisji Wyborczej wskazał, że jeżeli rzeczywiście doszło do sytuacji, którą opisuje wnosząca protest, to naruszone zostały procedury określone w Kodeksie wyborczym, lecz nie miało to wpływu na wynik wyborów.

W odpowiedzi Prokurator Generalny wyraził pogląd, że zarzut protestu jest zasadny, jednak naruszenie to nie miało wpływu na wynik wyborów.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Zgodnie z art. 129 ust. 2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej wyborcy przysługuje prawo zgłoszenia do Sądu Najwyższego protestu przeciwko ważności wyboru Prezydenta Rzeczypospolitej na zasadach określonych w ustawie.

Stosownie do art. 15 ust. 2 ustawy z dnia 2 czerwca 2020 r. o szczególnych zasadach organizacji wyborów powszechnych na Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej zarządzonych w 2020 r. z możliwością głosowania korespondencyjnego (Dz. U. z 2020 r., poz. 979; dalej: ustawa) protest przeciwko wyborowi Prezydenta Rzeczypospolitej wnosi się na piśmie do Sądu Najwyższego nie później niż w ciągu

3 dni od dnia podania wyniku wyborów do publicznej wiadomości przez Państwową Komisję Wyborczą.

Zgodnie z art. 1 ust. 2 powołanej ustawy w zakresie w niej nieuregulowanym stosuje się odpowiednio przepisy ustawy z dnia 5 stycznia 2011 r. – Kodeks wyborczy (Dz. U. z 2019 r., poz. 684 i 1504 oraz z 2020 r., poz. 568; dalej: k.wyb.).

Art. 321 § 3 k.wyb. stanowi, że wnoszący protest powinien sformułować w nim zarzuty oraz przedstawić lub wskazać dowody, na których opiera swoje zarzuty.

Stosownie do art. 323 § 1 k.wyb. Sąd Najwyższy rozpoznaje protest w składzie 3 sędziów, w postępowaniu nieprocesowym, i wydaje opinię w formie postanowienia w sprawie protestu. Art. 323 § 2 k.wyb. przewiduje, że opinia powinna zawierać ustalenia co do zasadności zarzutów protestu, a w razie potwierdzenia zasadności zarzutów – ocenę, czy przestępstwo przeciwko wyborom lub naruszenie przepisów kodeksu miało wpływ na wynik wyborów.

Rozpoznawany protest należało uznać za zasadny – a to z następujących przyczyn.

Zgodnie z art. 52 § 4 k.wyb. wyborcę przedkładającego komisji zaświadczenie o prawie do głosowania dopuszcza się do głosowania po uprzednim wpisaniu go do spisu wyborców. Zaświadczenie o prawie do głosowania załącza się do spisu wyborców.

Obwodowe komisje wyborcze są organami wyborczymi – choć nie mają one charakteru stałych organów wyborczych, a powoływane są w związku z zarządzonymi wyborami (art. 152 § 2 k.wyb.). Jakkolwiek żaden z przepisów Kodeksu wyborczego nie wymaga, aby osoba będąca członkiem obwodowej komisji wyborczej posiadała określony zasób wiedzy z zakresu prawa wyborczego (zgodnie z art. 182 § 4 k.wyb. osoba będąca kandydatem na członka obwodowej komisji wyborczej: 1) musi mieć ukończone 18 lat w dniu zgłoszenia; 2) może zostać zgłoszona do komisji na obszarze województwa, w którym stale zamieszkuje), to jednak nie może ulegać wątpliwości, że członkowie obwodowych komisji wyborczych winni znać zasady prawa wyborczego i czuwać nad ich przestrzeganiem w toku procesu głosowania i ustalania wyników tego głosowania w obwodzie. Taki wniosek wypływa zresztą wprost z treści art. 185 § 1 pkt 2 k.wyb.,

zgodnie z którym do zadań obwodowej komisji wyborczej ds. przeprowadzenia głosowania w obwodzie należy czuwanie w dniu wyborów nad przestrzeganiem prawa wyborczego w miejscu i czasie głosowania.

W świetle powyższego za zasadne należy uznać sformułowane przez wnoszącą protest zarzuty, wskazujące na nieprawidłowe działanie członków obwodowej komisji wyborczej nr [...] w K., polegające na przyjęciu od wyborcy, w toku procesu głosowania w pierwszej turze wyborów prezydenckich, omyłkowo przedstawionego zaświadczenia uprawniającego do głosowania w drugiej turze tych wyborów.

Stwierdzone naruszenia nie miały jednak wpływu na wynik wyborów. Nie można bowiem stwierdzić, aby miały one niejako „systemowy” charakter i odnosiły się do większej liczby przypadków; ich przyczyną był jednostkowy błąd członka obwodowej komisji wyborczej nr [...] w K., wywołany zresztą omyłką samej wnoszącej protest. A. C. nie przedstawiła ani nie wskazała jednocześnie żadnych dowodów, aby owe nieprawidłowości w jakikolwiek sposób wpłynęły na wadliwe ustalenie wyników wyborów.

Mając na uwadze powyższe, Sąd Najwyższy, na podstawie art. 323 § 1 i 2 k.wyb., orzekł jak w sentencji postanowienia.